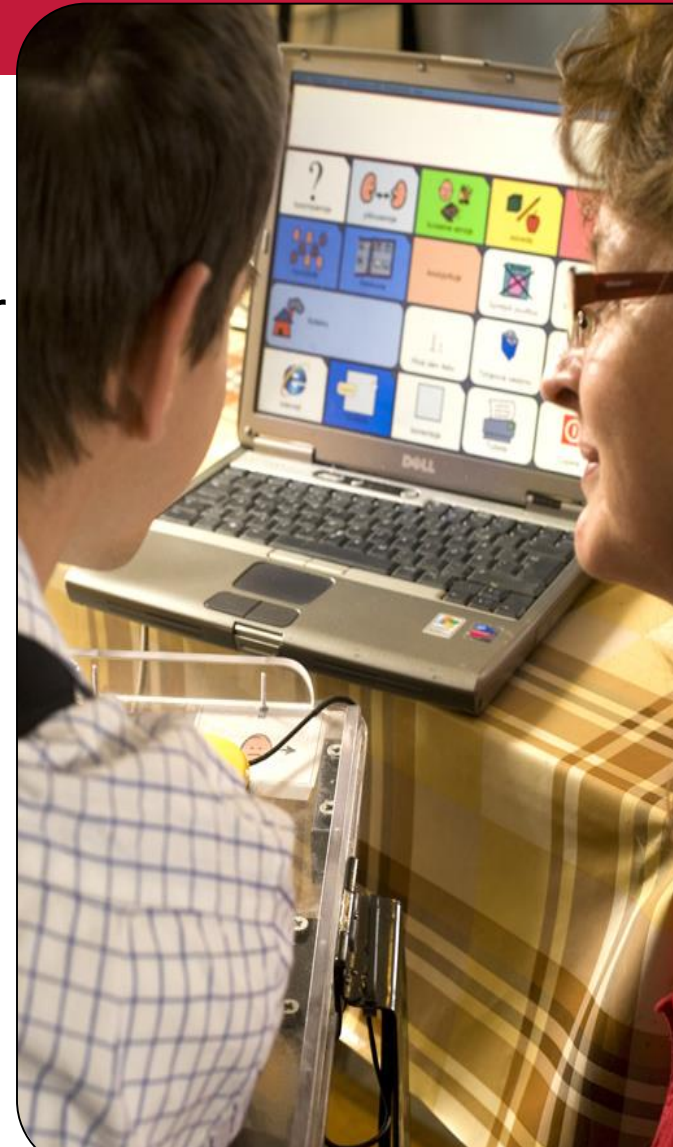

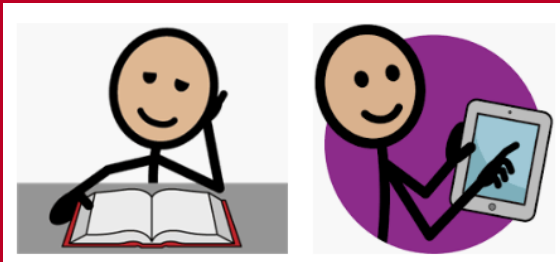
Tietotekniikka- ja kommunikaatiokeskus Tikoteekki

Tikoteekki:
kommunikation och interaktion för personer
med talhandikapp.

AKK mässan 27.11.2019
Smarta Verktyg, Datero

Marina Green-Järvinen,
IT-ansvarig, Assistive Technology
Marina.green-jarvinen@kvl.fi

Tikoteekki informerar, ger råd och utvecklar koncept och kommunikationsmaterial som stärker interaktionen mellan personer med talhandikapp och personer i deras omedelbara närmiljö

Tikoteekki informerar, ordnar skolningar och ger konsulthjälp om olika typer av kommunikationshjälpmedel t.ex om kommunikationsböcker eller kommunikationsprogram

Tikoteekki påverkar utvecklingen av nationella tjänster för personer med talhandikapp

Dator / pekplatta – datorstöd

Möjliggör ett mera självständigt arbete

Möjliggör delaktighet i samhället (information, mail, bankärenden, FPA, intressen, böcker, tv, radio)

Tack vare olika typer av hjälpmedelsprogram och hjälpmedelsfunktioner kan datorn vara ett hjälpmedel för kommunikation och för läsning och skrivning

Individuella kommunikationshjälpmedel eller styrsätt såsom specialmöss, ögonstyrning och tangentbord fås via hjälpmedelscentralerna

Läs- och skrivsvårigheter

Förekomst

- ▶ 5% = 275.000
- 10% = 555.000
- 15% = 825.000

Ärftlighet

" Studier har visat att om äldre syskon har dyslexi är det ca 30% sannolikhet att även yngre syskon har dyslexi. På samma sätt är risken att utveckla dyslexi mellan 30-50%, om någon av föräldrarna har dyslexi!"

Se hela Sonja Haga-Ericsons föreläsning "Datero 20 år"

www.datero.fi/datero-2/datero-20-ar/

Läshjälp - are

mamma eller pappa

sekreterare

förstoringsglas

glasögon

Celia ljudböcker

lättläst text

läslinjal

datoranpassningar

tolk

bildstöd

skanner

förstorad, anpassad text

tålmod och förståelse

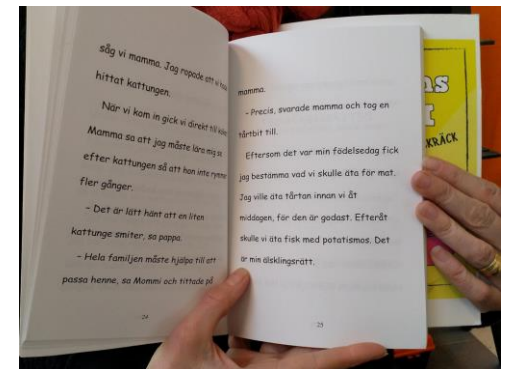
kompenserande
digitala verktyg

lästeknik

layout

motiverande text

pedagogik

Digitala verktyg 😊

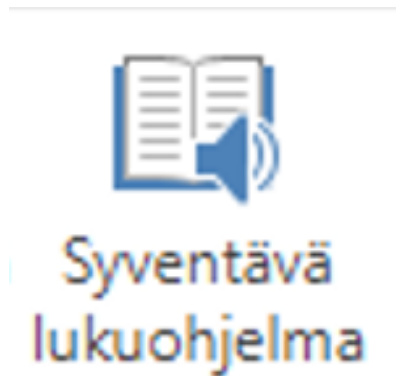

Microsoft Office utbildningsverktyg

”We work to make as much accessible as possible in the simplest way for any student”

Google Docs och Chrome tillägg

Windows / iOS / Android

Digitala verktyg

TTS - Text To Speech

Windows och Mac "Text till tal"- funktion

Microsoft Office 365

Webbläsarna:

Edge

Chrome

(Read Aloud, Select and Speak, Read and Write)

Google

iOS "Text till tal" – funktion

Prixmo Go, Snap and Read

(Office Lens för ifyllnadsuppgifter)

Talsyntesprogram

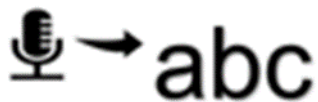
Käytä Lukijaa

Ota Lukija käyttöön

☐ Ei käytössä

[Avaa Lukijan kotisivu](#)

[Näytä Lukijan täydellinen opas verkossa](#)

Digitala verktyg

STT – Speech To Text

Windows och Mac "Tal till Text"- funktion fungerar inte på svenska eller på finska

Microsoft Office 365 fungerar inte på svenska eller finska

Google Docs och Chrome

(Voice To Text notebook, Click and Speak, Claro Speak)

(Read and Write, VoiceTyping

iOS

("Diktera text" – funktion)

(Audio Note II för inspelat tal och anteckningar)

Aktörer

Enskilda personer, skolor och lärare

Representanter för myndigheter och serviceproducenter

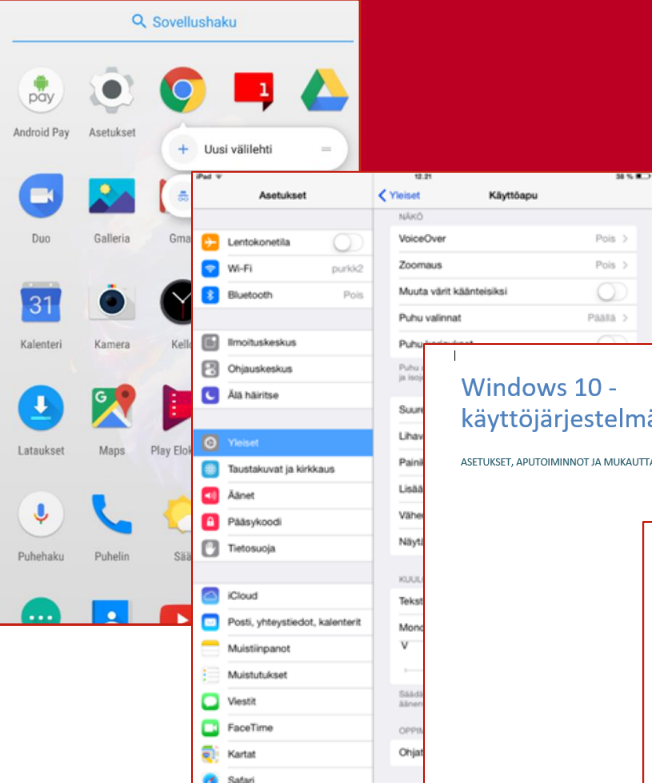
Projekt och intressegrupper

[https://tikonen.fi/aiheet/paakirjoitus/luki
vaikeuksista-voittoon-vai-vankilaan/](https://tikonen.fi/aiheet/paakirjoitus/luki
vaikeuksista-voittoon-vai-vankilaan/)

[https://tikonen.fi/aiheet/avustava-
tietotekniikka/digiloikasta-apua-
aikuisten-lukivaikeuksiin/](https://tikonen.fi/aiheet/avustava-
tietotekniikka/digiloikasta-apua-
aikuisten-lukivaikeuksiin/)

[https://tikonen.fi/aiheet/apuvalineet/luki
apuvalinepalvelut-onko-niita/](https://tikonen.fi/aiheet/apuvalineet/luki
apuvalinepalvelut-onko-niita/)

Windows 10 - käyttöjärjestelmä

ASETUKSET, APUITOIMINNOT JA MUKAUTTAMINEN

www.tik

"We work to make as much accessible as possible in the simplest way
for any student"

OPPIMISTYÖKALUIJA JA HELPOKÄYTTÖTOIMINTOJA

Tikoteekki 2019

Nykyteknikan mahdollisuuksien hyödyntäminen yllä onkin pieni asia kuin järjestelmien asetusten omaksuminen. Windows sisältää aputoimintoja mihin kannattaa tutustua. Apuohjelmista ja erilaista helpokäyttötoimintoista löytyy kaikille joltain apua.

MICROSOFTIN OPPIMISTYÖKALUT

Microsoftin Oppimistyyökalut ovat suunniteltuja helpottamaan lukemista ja kirjoittamista. Microsoftin Oppimistyyökalut tai Microsoft Learning Tools on julkaistu ainoastaan englanniksi ja kaikkia toimintoja ei vielä löydy suomenkielillä. Oppimistyyökaluja sisältävä verkossa toimiva Office 365 on koululle maksuton ja sisältää mm. verkkoversiot ohjelmista Word ja PowerPoint. Esimerkiksi toiminto teksti puheeksi suomenkielillä onnistuu mutta puhe tekstiksi toimii toistaiseksi englanninkielellä.

Lue lisää <https://products.office.com/fi-fi/academic/compare-office-365-education-plans> tai <https://www.microsoft.com/fi-fi/education/products/learning-tools>

Oppimistyyökaluja löytyy nykyisin myös Microsoft Wordista, versioista ja päivityksistä riippuen.

Työkalurivin Näytä ikkunasta voi tarkistaa mitä Oppimistyyökalut välilehden alta löytyy. Varsinkin Lue teksti ääneen on odotettu ominaisuus.

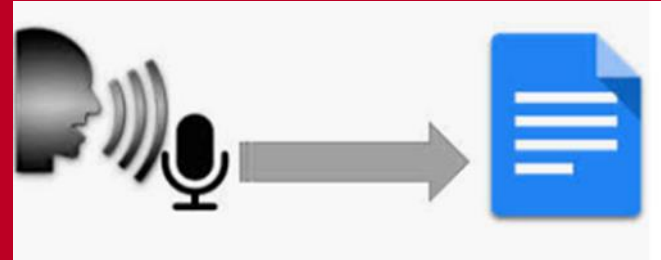
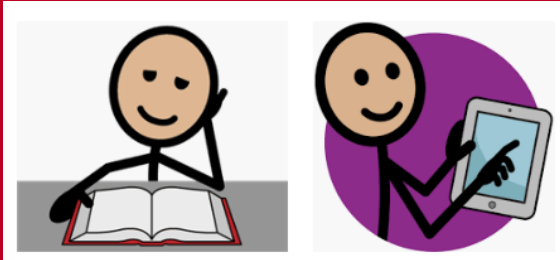
Esimerkki Office 365 / Syventävä lukuohjelma

Syventävä lukuohjelma sisältää erilaisia työkaluja jotka muuntaa tekstin selkeämmäksi. Haluttu teksti tuodaan Word online ohjelmaan, esimerkiksi kopioiden teksti nettisivulta. Käynnistetään Syventävä lukuohjelma, jolloin saa käytössänsä työkalut. Tekstiä siirrä ei voida syventävi lukuohjelma-salasana muokata, mutta työkalut muuntaavat tekstiä helpompaan muotoon.

Tikoteekki-verkostoa ylläpitää **Kehitysvammaliiton Tikoteekki**.

<https://tikoteekkiverkosto.fi/palvelut-alueittain/>

Tikoteekki påverkar utvecklingen av nationella tjänster:

”Tikoteekki-verkostolla on työryhmä, joka tekee ehdotuksia kansallisen apuvälineiden luovutusperusteista vastaavalle työryhmälle. Tähän yritämme vaikuttaa, että vaativat luki-apuvälineet luovutettaisiin **lääkinnällisenä apuvälineenä** ja että ohjausta lukiapuvälineisiin annettaisiin myös Tikoteekeista sekä tulevaisuudessa ehkä matalan kynnyksen keskuksista”

Tikoteekki on myös ollut mukana allekirjoittamassa Oikeus oppimiseen –neuvottelukunnan kannanottoa, joka on välitetty myös päättäjille.

<https://www.eoliitto.fi/kannanotto-23-9-2019/>

DATERO

IKT för specialgrupper

Suomeksi På svenska

PROJEKT

TJÄNSTER

MATERIAL

KONTAKT

KURSANMÄLAN

Meningsfullt och enkelt med digitala verktyg

studier, arbete och fritid

handledning, kurser och information

Läs- och skrivstöd

Barn

Unga och Vuxna

Yrkesverksamma

Projekt

Om oss

Material från 20 års
seminariet

www.datero.fi/sv/

Projekt

Smarta verktyg - bättre resultat

Digital Horisont

SOMAT- Tillgängliga läromedel
och läromedel för alla
studerande

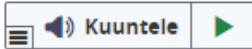
Med fokus på läs- och
skrivsvårigheter hos vuxna.

www.datero.fi/projekt/smartaverktyg-battre-resultat/

Tillgängliga läromedel

www.somat.fi

www.somat.fi/teema-3/

Sinulle erilainen oppija

ja ammattilainen!

**Vertaistukea, tietoa ja neuvontaa
Koulutusta ja tapahtumia**

**Oppimisen vaikeuksista ja oppimisen tuen
välineistä**

<https://www.eoliitto.fi/>

Apuvälineopas

Hyödyllisiä sovelluksia ja ohjelmia oppimisen,
työn ja arjen tueksi

Elina Naamanka

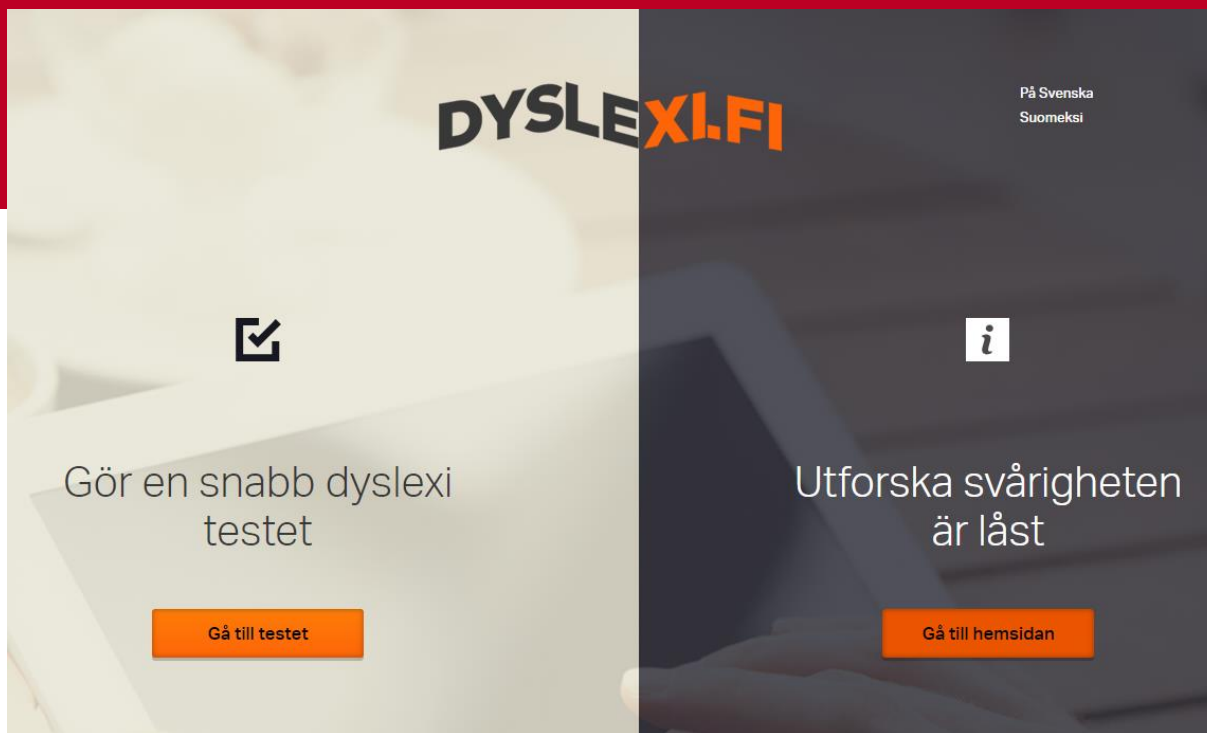
Johanna Nukari

Liisa Vaalasranta

Oppimisen tuen keskus

Kuntoutussäätiö

[https://oppimisvaikeus.fi/assets/files/2019/09/Apuv
%C3%A4lineopas_p%C3%A4ivitetty-versio-
18.9.2019.pdf](https://oppimisvaikeus.fi/assets/files/2019/09/Apuv%C3%A4lineopas_p%C3%A4ivitetty-versio-18.9.2019.pdf)

<https://www.lukihairio.fi/sv/var-far-man-hjalp/olika-hjalpmedel-och-stodformer/>